

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Hellström, Veronica; Hännikäinen-Uutela, Anna-Liisa; Kantonen, Heikki

Title: Ratkaiseeko nuorisotyö koulun resurssipulan?

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Hellström, V., Hännikäinen-Uutela, A-L., Kantonen, H. (2023). Ratkaiseeko nuorisotyö koulun resurssipulan? REXI-lehti, 9 - 11.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Hellström, Veronica; Hännikäinen-Uutela, Anna-Liisa; Kantonen, Heikki

Otsikko: Ratkaiseeko nuorisotyö koulun resurssipulan?

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hellström, V., Hännikäinen-Uutela, A-L., Kantonen, H. (2023). Ratkaiseeko nuorisotyö koulun resurssipulan? REXI-lehti, 9 - 11.

RATKAISEEKO NUORISOTYÖ KOULUN RESURSSIPULAN?

Nuorisotyöstä etsitään uusia keinoja koulujen ja oppilaitosten resurssipulaan ja tukea niiden moninaisesti tehtäviin. Tavoite on kirjattu valtakunnalliseen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan, ja sitä edistää Osaamiskeskus Nuoska. Rehtoreilla on keskeinen rooli tavoitteen edistämisessä.

"...kouluissa ei tarvita lisää rahaa, virkoja, kokouksia, hallintoa tai suunnitelmia vaan muutoksia arvoissa, asenteissa ja toimintakäytännöissä eli käytännössä vain rohkeutta ja tahtoa toimia toisin."

Tässä jyvaskyläläisen koululaisen kirjoituksessa kiteytyy ajatus koulun mahdollisuuksista yhteiskunnan mullistusten keskellä. Suomalaisella koululla on vuosikaudet ollut erinomainen maine. Oppimistulokset ovat olleet kaikilla kouluasteilla erinomaisia. Suunta on kuitenkin kääntynyt. Osaamistaso on laskenut, yksilöiden väliset erot – erityisesti tyttöjen ja poikien väliset – kasvavat.

Muutoksessa suuri merkitys on lukemaan ja kirjoittamaan oppimisen heikentymisellä ja ryhmäkokojen kasvamisella. 2000-luvun koulutuspolitiikan ihanne, inklusio, on osaltaan haastanut koulun tehtävää. Inklusio on ajatuksena hyvä mutta vaatisi riittävän tuen oppilaille. Jos riittävää tukea ei ole saatavilla, opettajan työ vaikeutuu ja oppilaiden oppimisen hankaloituu.

Oppilaiden halutaan olevan myös itseohjautuvia, jolloin he itse määrittävät oppimisen tavoitteita ja menetelmiä, opiskelevat itsenäisesti ja arvioivat oppimistaan.

Oppimistuloksia on heikentänyt myös digitalisaatio: kouluissa on ruvettu luottamaan liikaa laitteisiin ja apuvälineisiin. Koululle on asetettu lisää hyvinvointitehtäviä. Opetushenkilöstön työmäärä on lisääntynyt. Opetushenkilöstöä ja koulujen sekä oppilaitosten johtoa koskevissa selvityksissä on havaittu työvihtyvyyden ja jaksamisen heikentymistä sekä halukkuutta vaihtaa alaa.

REHTORI ON AVAINASEMASSA

Koulun tai oppilaitoksen henkilöstöresurssit eivät riitä lisääntyneeseen kasvatustuuseen. Kouluissa on liian vähän aikuisia ja heillä liian vähän aikaa. Nuorisotyöstä voisi löytyä ratkaisu koulujen ja oppilaitosten resurssipulaan ja tuki kasvatus-, tulevaisuus ja yhteiskunnalliseen tehtävään. Opetus- ja nuorisotoimen henkilöstön yhteistyöllä voidaan vahvistaa koulun kasvattajayhteisöä. Opetushenkilöstölle jää enemmän aikaa opetus- ja arviointitehtäviin.

Nuorisotyön vakiinnuttaminen osaksi koulujen ja oppilaitosten moniammatillisia kasvattajayhteisöjä on kirjattu valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan, Vanupoon 2020–23 (OKM 2020).

Toisen asteen oppilaitoksen opiskelijoita yhdessä opettajan ja yhteisöpedagogiopiskelijan kanssa.

Sen tavoitteena on oppilaan merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. Koulujen ja oppilaitosten rehtorit ovat avainasemassa nuorisotyön vakiinnuttamisessa kasvattajayhteisöön Vanupon mukaisesti. Heidän tehtäväänään on edistää koulun avointa ja myönteistä toimintakulttuuria, mikä tukee moniammatillista yhteistyötä.

Nuorisotyöntekijällä on osaamista kohdata oppilaita matalalla kynnyksellä ja vahvistaa luokan/ryhmän yhteisöllisyyttä sekä olla muun henkilökunnan tukena koulun kasvatus- ja yhteiskunnallisessa tehtävässä. Ammatillisuuteen kuuluu myös oppilaiden osallisuuden tukeminen koulupolun eri vaiheissa. Nuorisotyöntekijä on kuunteleva aikuinen opetushenkilöstön keskittyessä opetus-tehtävään ja arviointiin.

ASENNEMUUTOSTA TARVITAAN

Rehtori voi luoda tilaa nuorisotyölle ja kannustaa moniammatilliseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen. Yhteisen ymmärryksen ja tavoitteiden löytä-

miseksi on tunnistettava nuorisotyöntekijän asian-tuntijuus, jolloin yhteistyön muodot hahmottuvat paremmin. Rehtori voi edistää opetushenkilöstön ymmärrystä siitä, mitä nuorisotyö voi koulun arkeen ja kasvattajayhteisöön tarjota.

Nuorisotyön vakiintumiseen osaksi kasvattajayhteisöä riittää monesti muutos asenteissa ja ajattelutavoissa; rohkeus muuttaa perinteisiä koulun toimintamalleja ja tehdä asioita toisin. Lisäresursseja ja oppituntien lisäämistä toki tarvitaan erityisesti toiminnan alkuvaiheessa: tarvitaan ammattilaisten kokouksia ja suunnittelua ja erityisesti kaikkien koulun aikuisten sitoutumista muutokseen ja yhteistyöhön.

Muutos vaatii sekä opetus- että nuorisotoimen sitoutumista. Huolellisen suunnittelun avulla nuorisotyö saadaan vakiintumaan osaksi kasvattajayhteisöä, toiminta on luontevaa ja oppilaat saavat enemmän aikuisten tukea. Nuorisotyö voi tuoda koulujen ja oppilaitosten arkeen helpotusta, uusia näköaloja ja osallistua kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen. Nuorisotyön osaamisella vahvistetaan oppilaan

kohtaamista ja osallisuutta. Se mahdollistaa myös itseohjautuvuuden ja digitalisaation haltuunottoa samoin kuin muiden opetussuunnitelmaan kirjattujen kasvatuksellisten tavoitteiden saavuttamista.

PERUSTANA YHTEINEN SUUNNITTELU

Nuorisotyön ammattilaiset voivat hallinnollisesti olla nuorisopalveluiden, koulun tai kolmannen sektorin työntekijöitä. Lähtökohtaisesti oppilas osallistuu nuorisotyön tarjoamaan toimintaan vapaaehtoisesti. Nuorisotyö ei ole tiukkaan aikataulutettua, joskin toiminnan on oltava jäsenettyä.

Työ tukee oppilaita heidän koulutuspoluillaan ja auttaa kiinnittymään yhteiskuntaan. Ammatillainen osaa toimia yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla sekä tukea oppilaiden toimijuutta ja vertaisryhmissä toimimista. Nuorisotyö on matalan kynnyksen työtä, joka tarjoaa tukea, lisää kouluviihtyvyyttä ja voi puuttua esimerkiksi koulukiusaamiseen. Nuorisotyöntekijä voi olla kuunteleva aikuinen opetustilanteen ulkopuolella mutta myös opetustilanteessa. Hän tukee osaltaan hyvän ilmapiirin kehittymistä.

Nuorisotyön sisältö, intensiteetti ja tavoitteet on suunniteltava paikallisesti ja jopa koulukohtaisesti. Työtä tehdään eniten peruskouluissa, enenevässä määrin myös toisella asteella. Opetus- ja nuorisotoimen yhteistyön suunnittelussa koulun johto/rehtorit ovat kouluasteesta riippumatta avainasemassa muuttamassa asenteita ja kannustamassa uusiin yhteistyön muotoihin. Suomalaisen koulun ja oppimistulosten suuntaa voidaan korjata paremmaksi myös ajattelutapoja muuttamalla ja ajankohtaisiin asioihin reagoimalla – unohtamatta lisäresurssin merkitystä.

Kirjoittajat:

KT Anna-Liisa Hännikäinen-Uutela toimii projektipäällikkönä Osaamiskeskus Nuoskassa.

VTM Veronica Hellström on Osaamiskeskus Nuoskan TKI-asiantuntija.

Yhteisöpedagogi YAMK Heikki Kantonen on Osaamiskeskus Nuoskan TKI-asiantuntija.

i

NUOSKA TUKEE TOIMEENPANOAA

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa Osaamiskeskus Nuoskaa (Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa) yhtenä kuudesta nuorisualan osaamiskeskuksesta. Ne muodostavat valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa tukevan kokonaisuuden. Nuoskan toimintaa koordinoi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Xamkin nuorisualan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia. Yhteinliittymässä työskentelee lisäksi yhdeksän nuorten hyvinvointiin keskittyvää eri alan organisaatiota. Lisäinfo: www.nuoskainfo.fi